

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: УЗ 9-4
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақ тілі мен әдебиет

Облыс/қала (область/город): Ақмола

Аудан (район): Қунаңды

Тегі (Фамилия): Апсейітова (Аяуып)

Аты (Имя): Аяуып

Мектеп (Школа): Маңғыстау аудандық мектеп-лицейі

Сынып (Класс): 9

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақ

Атысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

"Мәуілік бала бейне" түшісінде көтерілген басқа мәселелер
және олар меншіктің таңдары.

"Мәуілік бала бейне" түшісінде басқа рәнде кішкентай
қыз Ақина, Ақина анасының ұрсауынан шығуы кезден бері
шығарып бағып тапқан. Шотаршыдағы көтерілген мәселе
қандай және олар қалай меншік болады?

Менің ойымша, "Мәуілік бала бейне" шотаршысында көтерілген
басқа мәселе - мемлекеттің халыққа деген меншіктері.

Сегізінші, осындай маңаймен 50-60 жыл бұрын Қазақ КСР.

Семей, Байқоңыр және Ақмола жерлерінде атомдық
жарылыстар өткізген болатын. Енді жерлерге тағы да 300 мың
ға жуық соңғы өткізіп, халықтың сөзіне ике бермеген. Мұның
бәрі КСРО заманында өткен. Сол оқиғаның астына түскен
кішкентай Ақина қыз еді. Жарылыстардан келірінен Ақина өмір бауы
шығарып бағып тұрды. Олар бала кезінен бері халық таңтарымай -
ған. Ақын тұрғындары олар қабалдамай, күн көрсетпейтін. Демекпен де,
олар таңыңз десе болатын. Бірақ, уақыт өте келе десе де басқа
таңыңз көшіп кеті. Сондықтан Ақина үйінде көп отырып, күнне
қарап Ақина қарап сөйлемей, өз ойларымен таңыңз уақыт
Ақинаның өмірі еңбекшімен олай болатын.

Шотаршыдағы басқа мәселені шотары таңдары аз болса
да бар еді. Меніңше, мемлекет бәлігі тұрғындардан айтумен сөзіне
уақыт тұру керек болатын. Халық біріге жиналып, көтеріліске
шығу керек еді. Мұныкін сонда Ақина қыздың таңдары өзінше
болуына ие еді.

Қорыта келе, КСРО атомдық соңғытардан енді мекемеді.
Жерлерге тағы да өткізген соң, нәтижесі осылай аяқталды деп
менің. Алайда бәлігі халық таңдары Ақина және басқа да
таңдары болатын таңдары басқарып отырып еді.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: ЧЗ 9-3
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақ тілі және әдебиет

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы, Ақтөбе ауданы

Аудан (район): Мәтінск ауданы

Тегі (Фамилия): Айтжанбекқызы

Аты (Имя): Айдана

Мектеп (Школа): № 2 жалпы орта білім беретін мектебі

Сынып (Класс): 9

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақша

Даръағнаһма һазарға ғала бермәс селәңи...

Ғазақтың нақты символы - өзгінше пәлсауат ғарамы. Дана ғарам иісі бір пәлсауат, я болмаса бір дос иісітік елес. Ол оу сармаға ғарам бергені, оу бергені. Ғазауат ғарам - еркіндікті сүйген ғарамы.

Сіміздің көрмен дауыс жетеріні. Құйып біріне қарасаң өзіңді
иә тоймайтын жең табысатын бар. Сол бір жең табысат адамның
мәңгілік тағдырына ие болады. Осындай тағдырға тағдырға бөре
алатын жерде, өзіңді еркін сезінесің. Қараңғылық еңсеген кең тағдыр
дауысқа еркіндікті тапқан. Олар сол бір еркіндіктеріне тағдыр үшін
тағдыр тағдыры. Қазіргі де, кейінгі де ұрпақ еркіндігіне еркіндік
өсінімі деген ақиқаттар бүгінде мәңгілікке орнындағы ақиқат болды.
Қараңғылық керекті мен - еркіндік. Мәңгілікке, өмірін еңсегенді қысқартып
өмірге өмір өзі бір ақиқат. Қараңғылық біреудің қол астында немесе өзгенің
өміріне тағдыр болғанды ұнатпайды, қысқартпайды оңдайды.

Сол бір негиздеріні қан ағын, мағұмырларынның дағдыны пен дара-
уақыттың дағды берген. Сол дағдының негізін қан ағын бергендігінен сұр-
тан. Ойың еркін сезінетін мерген мағұмыр дағды таңдап мері елесте?
Кей мағұмыр дағдының негізіндігі мен тағдырдың қан ағын, сұр-
дан таңдап оң негізді. Сол бір қан таңдап оң тағдырдың оң дағдының
дағдыны пен дағдының берген еліңді. Тағдырдың сұр-дан оң тағдырдың
таңдап негізді - дағды таңдап. Таңдап берген, ел бірлігіне, тағдырдың
негіз еркіндігіне қан негізді. Тағдырдың таңдап еркіндігіне сұр-дан
таңдап негізді. Ойың оң дағды таңдап, дағды таңдап.

Ҳақуқ қўли бу менин илмим мен охи еминини дера да-
тоил. Емининини айтил етте, олар қўли бугункини ҳаман мен
емини.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: УЗ 9-2
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақ тілі, Қазақ әдебиеті

Облыс/қала (область/город): Ақмола

Аудан (район): Туланды

Тегі (Фамилия): Қолдербекұлы

Аты (Имя): Ісмет

Мектеп (Школа): Қараөзек ауылдық ІМД ББМ

Сынып (Класс): 9

Оқыту тілі (Язык обучения): Қазақ тілі

атысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Дархандықта қазатқа дама берген екендігі...

Қазат бұл дархандықта өз күшімен титкен,
Барын-қарын санап ел. Әрбір адам осы елмендік
алу үшін тырысқан. Ата-бабаларымыз да, тегін
ол дархандықта алу үшін төккен. Қазат елі осы күн
дүйін, өзіне тигендік елмендік санапқан кейін,
еліміз елдігі аяғында бас илген жері елмендігі де.
Бұл үшін елмендігі мастары барын санап елмендігі
керек, білім жолында да, өнерде де, спортта да өз аяғында
жатарда болыпты керек.

Елмендігі мастарына бабаларымыз үміт артқан.
Мәшһүр атамыз мастарға елмендігі артқан, елмендігі
артқаннан артқан елмендігі болды, азат болды!
Мәшһүр атамыздың мастарға үмітпен, елмендігі осы
өзіне жолдарында да байланысты:
Ардагерлерді айбатты,
Мәшһүрлерді дайындай.
Құрғанай күшті дайындай
Мен мастарға елмендігі!

Көздерінде от ойнар,
Көздерінде жаны бар.
Мәшһүрлерді дайындай оларға ар
Мен мастарға елмендігі!
Деп мастарға елмендігі көрсеткен. Олардай елмендігі
жаныкершілікпен қарат елмендігі көрсеткішіміз керек.

тысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Дардандоғу деген сөзді терең ой жатыр, бұл еркіндік.
Ал дардандоғуға қарағанда дама берік секінді деген сөз
қараң қандылық мінез-құлқы, ұлан-ғайыр дамалық
дұшпаншылық, шексіздік ойдоғандай.

Бұл дамада өмір сүріп қалыптасуда тереңі кез
болады. Қараң үшін дама тек мекен емес, тәрбиелі
жер. Мет шегі жоқ сақара, адамды сабырға,
төзімге, кездейсоқтыққа үйретеді.

Қортоққандай келе дардандоғу қарағанда тек тектен
емес, ол дамадан да келеді және шексіз дамалық
қарағанда тереңі пайдалы зор!

Қараң екі емес таптылық деп:

Ішінде илғау үшін қараң аты,
Болашаққа жан-жануарға атып отыр,

Қараң тіпін парыз деп білу керек
Қараңдық әрбір турмыс адамның.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: УЗ 9-6
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақ тілі әдебиеті

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы

Аудан (район): Бұланды

Тегі (Фамилия): Арыстан

Аты (Имя): Димназ

Мектеп (Школа): Айтмұңға ЖОББМ

Сынып (Класс): 9.А¹¹

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақ тілі

атысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

"Дардандозство қазаққа дама берген
сіңісі..."

Иә дардандозство қазаққа дама берген сіңісі
деген оймен толықтай келісемін. Әйткені: дамада
табиғатпен пайдасы көп дегендей, таза ауа, өсімдіктер,
аташтар, жиіс жидектер деуге болады. Мәселен:
аташтардан ақша, ақшұрт, шие, жердей жидектер
т.б. бұлар барлығы өте пайдалы. Аташтардан
таза ауа көп келеді. Пілті бұрынғы заманда
дәрі болмағанда көптеген мөрттермен емделген.
Сон кезде мөрттердің пайдасы мақсат болған, денсау-
лыққа ем үшін мақ. Сон кездерде денсаулықтарға
мақсат болмағандықтан себебі осында деп ойлаймын.

Шынымен айран, қымыз, сүт, май, қаймақ, ет
бұлар барлығы дамадан алынған пайдалы тағамдар.
Пілті қанда да жатқызған болады. Айран қымыз-
дардан қазіргі уақытта көп іше қаймайды, кіресе
қалағандар. Олар көбінесе дүкеннен қазданған
сусындар, тәттілер алады. Олар қаймақ, май,
сүттерінде дүкеннен алады. Мәселен сүттер олардан
ұнтақтан жасайды. Қалағандардың көбісі қолдан
ем нәрсе жасайды. Ал ақшұрттар ірімшік,
шай, құрт, нұндардан қолдан жасайды, бірақ

- талонжтай баримтат деп айта алмай мөн.
Негизі тайда ауанда көбірек. Биелі бушада
көптөгөн зочинтар. машинаның түрлүдөрү
ауанда бузот, ^{көптөгөн} ауруза өкөйп созады.

Баратындомай келе дарындоздукта газалда
дана берген деген рас. Сондогуман дукениен
сыймай болгон жасауна тоунашкан. Жолуу,
айран, сүт, шубат, сары май булар барынын
денсаулууга пайдалуу. Эт көп жеу керек, жемис-
мидектер, көкөністер көбүрөөк жеу керек. Аз
болсон дамага, тамак ачада соруенден байту
көксөт орман жактарда болса ~~жактарда~~ жакто.
Ауылдарда ормандо жүрдө аялда тазарга дамадан
баратанды. Табынатында тамак, өз-өзіңизге зин
кемтирмей, табынатыңызда ластамай, аялап устайыңыз.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: УЗГ-1
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақ тілі мен әдебиет

Облыс/қала (область/город): Ақмола

Аудан (район): Буланды

Тегі (Фамилия): Айтәі

Аты (Имя): Қусар

Мектеп (Школа): Балуан Шолақ атындағы мектеп-лицей

Сынып (Класс): 9

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақ тілі

Мнұгілік бала бейне

Мнұгілік бала бейне шонармасонда атам ядросонан ауып-қатерге төнген, жетім қалған Мнұгілік қоз туралы ай-толадо. Жаралыстан кейінгі жағдаяттан кейін ол басқа балалардан өзгеше және кемшіліктері пайда болып, көптеген адамдардан жүрекке ауыр тиетін сөздер естіп, өмірі қын-дай бастайды.

Мнұгілік бала бейне шонармасонда қандай мәселелер көтерілді?

Мнұгілік бала бейне шонармасонда Мнұлінің атомдық ядро жаралыснан кейінгі өмірлік қындоқтар, сонымен қатар оның бейнесін халыққа көрсету жайлы басты мәселелер көтеріледі. Ол басқа балалардан қарағанда, дене бітімі артық, әрі қол-аяқтары ұзын болып суреттеледі.

Мнұлі Мнұгілік бала бейнесінде қалып қойған баламөн. Оның достары мұндам балмаған, тек бір жалғыз аймен ғана күні бойы әңгіме айтып, сырласатын. Ол айға өзі-нің өмірлік жетіштерін жеткізіп, күні күні араласатын. Мнұлінің айда тандаған себебі, ай өзі сияқты жалғыз, әрі онымен сөйлескенде, ай оған сөз қайтармай, сөзін бәйей, бәрін ішіне сақтап, тоңыш ғана тоңдай береді. Мнұлі айға "Мен кіммін ол? Мнұгілік бала бейне кейінде қалып қойған бала кейіпінде? Менің де басқалар сияқты дені сау, әп-әделі, нәзік қоз болғым келеді, алаа тағала мені осылай жаратқанымен, мені басқалар мұндам адам санамайды" деп өкінішін жеткізген болатын. Оның Мнұгілік бала бейнесін адамдар халыққа көрсетіп, атомдық бомба ядросонан кейінгі жарақат алған қоз ретінде халық алдында танытқан болатын.

атысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Бұл Мәлімат мұнда ұнамайтын. Себебі, ол халыққа көрінгісі келмеген, бірақ оны қатты мүждейтін. Алайда Мәлімат бәріне шогдан, қанша сөздер естіседе, тек бір халық аймағын сұрласон өз өмірлік қиындықтарын, сұрларын жеткізіп жүрген.

Қорыта айтқанда Мәлімат қанша халықта жетім, ауру болсада, өте батыл қыз бала білген. Атаи ядролық жарамалықтың нәтижесін халық Мәліматтің мұңылық бала бейнесі арқылы көре білген. Бұл жарамалық көптеген адамдардың, халықтың қиыншылықтарын көрсете білген. Сондықтан бұл оқиға мұңылық есте қалып, тарихта әрқашан сақталады.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: 479-5
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақ тілі мен әдебиет

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы, Макинск қаласы

Аудан (район): Бұландық

Тегі (Фамилия): Қиышев

Аты (Имя): Рауан

Мектеп (Школа): Тимирязев

Сынып (Класс): 9

Оқыту тілі (Язык обучения): Қазақ тілі

тысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница № 1

Қазақ ауыл жерісіндегі әйелдер- қалыңның өткенін көркем тілмен жаттаған рухани мекіре. Солардың ішіндегі ең маңыздылардың бірі- "Мәжілік Бала Бейі" әйелісі. Сол жерлері қазақ даласында көптеген биандықтар мен қазақ періктің дамуына кедергілер болғанмен білеміз. Сол биандықтардың ішіне- "Мәжілік Бала Бейі" әйелісі кіреді.

"Мәжілік Бала Бейі" әйелісіндегі баспа мәселелердің бірі- қайыптық тағдыры. Бұл әйеліде ішкі қолымыздың кесірінен көптеген адамдар мен балалар зардап шеккені туралы айтылған. Қазір 16 маңға жолдан жүреді қаз. Оның тағдыры басқа балалардың тағдырына қарағанда оқай елесті ойлаймын. Бейі, қайып ішкі қолымыздың кесірінен ата-ананың қолымен, өз жүрегімен болып қалады. Бірақ дегенмен де қайып басқалар шынмен 12 күнші қаз адам болып. Ол әрдайым тағдыры болып мекірі, айымен сөйлеміз. "Немістен менің тағдырымы оны?" "Неге қазан айналандығы бірі қалың қазанмен қарайды?" - деген сұрақтарымен өзінің тағдыры мен қарып айтады. Қайып айдың бейісінде өзінің анасын шектеп, анасымен сөйлеміз қалыңдығы болады. Бірақ қалың сөйлемі де анасын қайыптық айнайтқымен білді. Солмен қатар қайыптың дамуымен, мәжілік бала бейісі мәңгі көрсеткіші болады. Ал қайып оны қарды бала шынмен көрсеткіші қалады. Менің ойымыша, қайыптың орнында әр адам баласы оны қалыңмен алдында қалың ретінде сұрыптымен қаламай еді. Сондықтан қайыптың өз тағдырымен өзі тағдырымен қаз екенін түсіну қаз. Қалың бұл әйелімен баспа мәселелердің менің тағдыры қалыңмен қалың болып қалың қалады.

Қорытындылай келе, "Мәжілік Бала Бейі" әйелісі

Шифрды ұйымдастырушы толтырады
Шифр заполняется организатором

УЗ9-5

Қатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница № 2

Болашақ нәтижелерге осындай қиындықтарға жан салмас үшін
імізді дамыту, мұндай бақыттыларға тоқтатып қалатынын
түсініп алу керек. Тек сонда ғана іміз тереңірек пен еркін
дағдарып өмір сүрі алады.